COMPREHENSIVE ANALYSIS OF THE SYSTEM OF STATISTICAL INDICATORS OF THE LABOR MARKET

Angelina Dotsenko¹, Tatiana Shapovalova²

Lviv Polytechnic National University Lviv, Ukraine

¹Student of master program "Social Work", of Department of Sociology and Social Work,

²Candidate of Economic Sciences, Associate professor of Department of Sociology and Social Work

Background: the current stage of economic development in Ukraine necessitates the study of a wide range of issues related to the effectiveness of strategic human resource management and employment services, in particular. The exacerbation of the problem of employment has resulted from the transition to a market-based economic system.

Analyzing the scientific periodicals, the question of the complexity and cyclicity of statistical surveys in the labor market segment is actualized. After all, most modern statistical surveys are of limited nature and therefore lose their practicality and reliability.

Purpose: the purpose of the article is to investigate the theoretical aspects and trends of segmentation of labor market indicators at different levels to deepen the statistical study of employment and unemployment.

Methods: the research is based on scientific methods, in particular, it is necessary to distinguish content analysis, synthesis, deductive and inductive method.

Results: labor market indicators are extremely important as they help to improve and disseminate statistics in all areas of the labor market in order to better understand the changes taking place at national, regional and global levels, and thus to shape policy based on comprehensive and reliable information.

Conclusion: Therefore, in order to properly assess the situation on the labor market, it is necessary to analyze a number of indicators that have led to a particular situation in the employment and unemployment segment.

Labor market indicators provide a solid basis for assessing and addressing key issues related to productive employment and decent work.

Their further unification at the global level will facilitate adaptation of the unemployment control system and the possibility of a comprehensive approach to solving it based on the experience of other countries.

Keywords: labor market, unemployment, employment, labor market indicators, employment statistics and unemployment, registered unemployed.

Порівнюючи всі можливі способи розв'язання даної проблеми, лише державне регулювання соціально-економічних процесів з інноваційною системою методологічних підходів, в тому числі зайнятості населення через державні структури, може наблизити суспільство до реалізації стратегічних цілей здійснюваних реформ на глобальному рівні.

Для наближення до ідеалу системи зайнятості в Україні, має місце активне дослідження, аналіз та прогнозування базових статистичних показників ринку праці, що може допомогти розв'язати чи попередити виникнення цілого ряду проблем пов'язаних із зайнятістю та безробіттям.

Проблематика ринку праці, ніколи не була стабільною та завжди видозмінювалась разом із розвитком суспільства. У своїх наукових доробках Стрембіцька Л. довела важливість сегментації ринку праці, для можливості комплексного аналізу цієї сфери, адже з часом вона все більше диференціюється та вимагає інновацій у системі дослідження (Стрембіцька, 2017).

Найважливішою складовою частиною соціально-економічного потенціалу країни є трудовий потенціал. Тому статистика ринку праці включає статистику економічно активного населення, зайнятості та безробіття, статистику робочого часу, статистику трудових конфліктів. Інформація про ринок праці є важливим інструментом при розробці економічної та соціальної політики держави.

Статистика ринку праці вивчає питання, пов'язані з чисельністю і складом трудових ресурсів, економічною активністю населення, зайнятістю і безробіттям, досліджує рівень і динаміку оплати праці, диференціацію працюючих за розмірами заробітної плати, умови праці працюючих.

Основними завданнями статистики ринку праці на сучасному етапі є:

- вивчення поточних даних про економічно активне населення, зайнятості, безробіття, структури зайнятості по галузях і професіях;
- дослідження даних про рух робочої сили;
- вивчення даних про витрати на робочу силу, їх структури і динаміки;
- вивчення даних про фондах часу, їх структурі, а також розрахунок показників використання робочого часу;
- вивчення даних про трудові конфлікти, а також розрахунок показників, що характеризують трудові конфлікти по галузях, причин виникнення та ін.

Тому для початку, варто виділити базові показники статистики ринку праці.

Для систематизації та інтеграції статистики ринку праці у світі, міжнародна організація праці затвердила низку показників зайнятості та безробіття. Адже на глобальному рівні МОП відіграє найважливішу роль при складанні та розповсюдженні всередині міжнародної спільноти інформації та аналітичних матеріалів про ринок праці. ILOSTAT – це консолідована база даних МОП, що є найбільшим в світі сховищем статистичних даних про працю.

Для формування на рівні країн дієвих стратегій на ринку праці в першу чергу необхідно збирати, поширювати і оцінювати актуальну і правдиву інформацію про ринок праці.

Інформація про ринок праці та її аналіз закладають основу, необхідну для розробки комплексних стратегій, що сприяють основним принципам і прав у сфері праці, продуктивної зайнятості, соціального захисту і діалогу між соціальними партнерами, а також для вирішення спільних питань гендерної рівності та розвитку, власне з такою метою і були створені ключові показники ринку праці – «КПРП».

КПРП - це комплекс, що складається з 17 «ключових» показників ринку праці, що стосуються зайнятості та включають інші змінні, які відносяться до офіційної зайнятості, зайнятості в неформальній економіці, безробіття та низку інших характеристик.

Разом узяті, показники КПРП забезпечують міцну основу для оцінки і розв'язання ключових питань, пов'язаних з продуктивною зайнятістю і гідною працею.

Відповідно до МОП ключовими показниками ринку праці є:

1. Рівень участі в складі робочої сили
2. Співвідношення чисельності зайнятих і чисельності населення
3. Статус в зайнятості
4. Зайнятість за секторами
5. Зайнятість за видами занять
6. Працівники, зайняті на умовах неповного робочого часу
7. Робочий час
8. Зайнятість у неформальній економіці
9. Загальний рівень безробіття
10. Безробіття серед молоді
11. Довгострокове безробіття
12. Неповна зайнятість з урахуванням тривалості робочого часу
13. Особи, які не входять до складу робочої сили
14. Рівні освіти і неграмотність
15. Заробітна плата і витрати на оплату праці
16. Продуктивність праці
17. Бідність, розподіл доходів, зайнятість населення по економічних класах і працівники, які живуть в бідності (International Labour Office, 2016).
18. Великомасштабність сфери праці вимагає комплексного підходу до збору, організації та аналізу інформації про ринок праці. Тому це пояснює багатофункціональність КПРП, що можуть служити також в якості інструменту моніторингу та оцінки багатьох актуальних питань, пов'язаних з функціонуванням ринку праці.

Свою систему показників запропонував і Бараник З. П. у своїх наукових статтях. (Бараник, 2005)

Графічно можемо зобразити у таблиці 1.

Таблиця 1

№	Сфера дослідження:	Показники:
1.	Для вивчення складу осіб, що звернулися до служби зайнятості	<ul style="list-style-type: none"> • статтю і віком; • професією та освітою; • причиною звертання; • причиною незайнятості.
2.	Показники попиту на робочу силу	<ul style="list-style-type: none"> • кількість підприємств, що надали відомості про потребу в робочих місцях; • облікову чисельність робітників цих підприємств; • кількість вільних робочих місць і вакантних посад; • кількість новостворених робочих місць; • кількість робочих місць, заброньованих для 5%-х квот.
3.	Для вивчення процесу працевлаштування громадян, які звернулися до служби зайнятості	<ul style="list-style-type: none"> • за статтю і віком; • професією і освітою; • причинами звертання; • причинами незайнятості; • тривалістю перерви в праці; • галузями економіки; • формами власності підприємств.
4.	Для аналізу безробіття	<ul style="list-style-type: none"> • за віком і статтю; • професією та освітою; • причинами незайнятості; • тривалістю пошуку роботи; • тривалістю безробіття.
5.	Для аналізу соціального забезпечення безробітним	<ul style="list-style-type: none"> • за статтю і віком; • тривалістю перерви в роботі.
6.	Для аналізу використання незайнятого населення на громадських роботах	<ul style="list-style-type: none"> • за статтю і віком; • галузями економіки; • категоріями населення.
7.	Показники професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації	<ul style="list-style-type: none"> • за статтю і віком; • спеціальністю і професіями; • категоріями населення; • видами профорієнтаційних послуг; • видами навчання; • видами навчальної бази.

Окрім науковців та Міжнародної організації праці Державний комітет статистики України також склав систему аналітичних показників ринку праці, визначивши такі її основні розділи, згідно з якими публікує статистичні дані по ринку праці України, отже до них належать:

- Економічна активність населення.
- Чисельність і категорії зайнятих.
- Рух робочої сили.
- Робочий час і його використання.
- Оплата праці.
- Умови праці та соціальний захист працівників.

Аналізуючи та узагальнюючи вище наведені приклади, можемо стверджувати, що основні найбільш базові показники безробіття: рівень загального безробіття, рівень зареєстрованого безробіття і тривалість безробіття. Рівень безробіття визначається як відношення кількості безробітних до кількості зайнятих і безробітних (у відсотках) за такою формулою:

$$УБ = Б / (З + Б) \cdot 100\%,$$

де УБ - рівень безробіття; З - число зайнятих; Б - кількість безробітних.

Рівень зареєстрованого безробіття визначається відношенням чисельності безробітних, зареєстрованих в органах служби зайнятості, до чисельності економічно активного населення:

$$Рзб = Чзб / Чеан \cdot 100\%,$$

де Рзб - рівень зареєстрованого безробіття;

Чзб - чисельність зареєстрованих безробітних;

Чеан - чисельність економічно активного населення;

Цей показник має адміністративний характер.

Якщо людина прийшла в службу зайнятості, його зареєстрували, поставили на біржу праці. Він приходить в службу зайнятості, відзначається, йому виплачують допомогу. Такі люди вважаються безробітними в рамках адміністративної системи.

Для наочності безробіття в Україні ми зробили інфографіку показників безробіття станом на 2019 рік, в якому візуалізували базові категорії вищеперелічених показників (Рис.1).

Рисунок 1. Показники безробіття в Україні у 2019 р.

Отже, щоб правильно оцінити ситуацію на ринку праці, необхідно проаналізувати цілу низку показників-причин, що призвели до певної ситуації у сегменті зайнятості та безробіття.

Показники ринку праці є надзвичайно важливими, адже вони сприяють удосконаленню та поширенню статистичних даних у всіх областях ринку праці, щоб краще зрозуміти зміни, що відбувається на державному, регіональному та глобальному рівнях, і тим самим формувати політику, ґрунтуючись на вичерпній та достовірній інформації.

Показники ринку праці забезпечують міцну основу для оцінки і вирішення ключових питань, пов'язаних з продуктивною зайнятістю і гідною працею.

Їхня подальша уніфікація на глобальному рівні сприятиме адаптації системи контролю проблеми безробіття та можливості комплексного підходу до її вирішення на основі досвіду інших країн.

References

- Baranik, Z. P. (2005) *Labor market statistics*. Kyiv: KNEU URL: <http://ubooks.com.ua/books/000215/inx.php>
- Ukraine. *Labor Code* No. 322-VIII (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua2>.
- Strembitka, L.L. (2017) Economy and Society. *Labor market segmentation: threats to the economic security of the state*. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/10_eng/94.pdf
- International Labor Office, (2016) Ninth edition. *Key Labor Market Indicators*, Geneva,

Список використаних джерел

- Бараник, З. П. (2005) *Статистика ринку праці*. Київ : КНЕУ URL: <http://ubooks.com.ua/books/000215/inx.php>
- Україна. Кодекс законів про працю № 322-VIII (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua2>.
- Стрембіцька, Л.Л. (2017) Економіка і суспільство. *Сегментація ринку праці: загрози економічної безпеки держави*. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/94.pdf
- International Labour Office, (2016) Ninth edition. *Key Indicators of the Labour Market*, Geneva,

Контактна інформація:

Шаповалова Тетяна Вікторівна

gg3958@gmail.com

Доценко Ангеліна Олександрівна

angelinadotsenko99@gmail.com